27/09/2018

Μητρ. Μιλήτου: Οι Ρώσοι δεν έχουν δημιουργήσει μια υψηλότερη μορφή Ορθοδοξίας

/ Επικαιρότητα / Μητροπόλεις Οικουμενικού Θρόνου

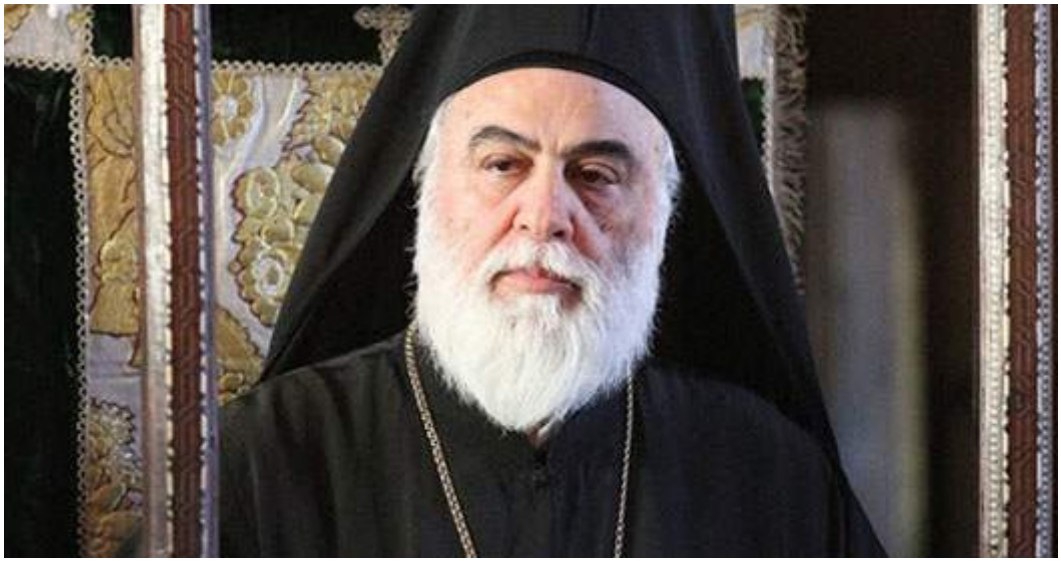

Αρθρο του Μητροπολίτου Μιλήτου Ἀποστόλου Καθηγουμένου, σχετικά με το Ουκρανικό ζήτημα.

Με αφορμή την ενθρόνιση του Επισκόπου της Σερβικής Εκκλησίας στο Ντίσελντορφ, στις 16 τρέχοντος μηνός, ενημερωθήκαμε από κείμενο του εκλεκτού ποιμενάρχου της Γερμανίας, αδελφού Μητροπολίτη κ. Αυγουστίνου, ότι κατά την Θεία Λειτουργία ζήτησαν οι αδελφοί μας Σέρβοι να μη λειτουργήσει ο επίσκοπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο Αριανζού Βαρθολομαίος, λόγω της παρουσίας δύο Ρώσσων Επισκόπων, και με δεδομένη ασφαλώς την διακοπή ευχαριστιακής κοινωνίας από την πλευρά της Ρωσσικής Εκκλησίας, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Πατριαρχείου Μόσχας (14-9-18) με αφορμή το Ουκρανικό ζήτημα. Επ’ αυτών θα ήθελα να καταθέσω ταπεινά μερικές σκέψεις:
1. Προκαλεί αλγεινή εντύπωση ένα Πατριαρχείο, όπως το Σερβικό, που στην συνείδηση των Ελλήνων στέκεται πολύ ψηλά από απόψεως εκκλησιολογικής και πνευματικής, να διαχειρίζεται τέτοιες υποθέσεις έχοντας δύο μέτρα και δύο σταθμά. Και για να γίνω περισσότερο σαφής, κάνω τον εξής συλλογισμό: όταν παρουσιάζεται το ίδιο πρόβλημα με Ιεράρχες των Πατριαρχείων Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, που επίσης έχουν διακοπή ευχαριστιακής κοινωνίας, τότε τί κάνουν; Λένε στους Ιεράρχες της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων να μη μετέχουν στην Ευχαριστία ή απευθύνονται στους Ιεράρχες της Εκκλησίας της Αντιοχείας, η οποία διέκοψε την κοινωνία με τον Ιεροσολύμων, παροτρύνοντάς τους να απέχουν; Καθόσον δύναμαι να γνωρίζω, λειτουργούν κανονικότατα με τους Ιεροσολυμίτες

Ιεράρχες, επισκέπτονται συχνά πυκνά τον Πανάγιο Τάφο και σε όσα διορθόδοξα συλλείτουργα βρέθηκαν κατά την τελευταία πενταετία, κατά την οποία υφίσταται η διακοπή κοινωνίας των δύο Εκκλησιών, δεν τόλμησαν οι Σέρβοι αδελφοί μας να πουν στους Ιεροσολυμίτες «μή λειτουργήσετε, γιατί είναι εδώ οι επίσκοποι του Αντιοχείας».

2. Αυτό που έπρεπε να γίνει ήταν να πουν οι του Σερβίας Αρχιερείς, και κυρίως ο νέος Επίσκοπος που ενθρονίστηκε στο Ντίσελντορφ, προς τους Ρώσσους παρισταμένους Επισκόπους: «αν θέλετε να λειτουργήσετε, είστε ευπρόσδεκτοι». Αυτοί που διέκοψαν την ευχαριστιακή κοινωνία το ξέρουν πολύ καλά ότι δεν μπορούν να έχουν την αξίωση να μη λειτουργούν οι επίσκοποι του Οικουμενικού Θρόνου, προκειμένου να λειτουργήσουν αυτοί. Οι συνέπειες που απορρέουν από μία πράξη διακοπής κοινωνίας είναι γνωστές και θεωρώ ότι τις είχαν πολύ καλά υπολογίσει. Γι' αυτό είμαι βέβαιος ότι οι παριστάμενοι Ρώσσοι επίσκοποι δεν θα παρεξηγούσαν, στην περίπτωση που δεν λειτουργούσαν. Αυτό δηλαδή που θέλω να τονίσω εδώ είναι ότι το πρόβλημα αυτή τη στιγμή δεν εστιάζεται στη συμπεριφορά της Μόσχας αλλά της Σερβικής Εκκλησίας. Πολύ σωστά σημείωσε προ ημερών ο αδελφός άγιος Χριστουπόλεως στο εξαίρετο άρθρο του πώς «ήταν αναμενόμενο ότι θα υπήρχε αντίδραση από τη ρωσσική πλευρά, γι' αυτό θέλω να πιστεύω ότι κάθε καλοπροαίρετος άνθρωπος, Ορθόδοξος και μη, που παρακολουθεί τα τεκταινόμενα, δείχνει απόλυτη κατανόηση και αντιλαμβάνεται πλήρως τη «ρωσσική εκκλησιαστική διπλωματία», όπως λέγεται, μια ορολογία, ωστόσο, την οποία προσωπικώς δυσκολεύομαι να αποδεχτώ, γιατί στην Ορθόδοξη Εκκλησία επικρατεί η αλήθεια και όχι η διπλωματία».

3. Κατανοώ, εν μέρει, τις αντιδράσεις της Ρωσσίας, γιατί χάνει κάτι, το οποίο, βέβαια, κατείχε αντικανονικά μέχρι σήμερα. Έχει δηλαδή «έννομο συμφέρον», κατά το κοινώς λεγόμενο, να αντιδρά και να προσπαθεί να διατηρήσει τα αντικανονικώς κτηθέντα. Αυτό που δυσκολευόμαστε πολλοί να κατανοήσουμε είναι γιατί η Σερβία δείχνει τέτοιο ενδιαφέρον για το θέμα της Ουκρανίας και γιατί είναι τόσο έντονη η υποστήριξή της προς τη Μόσχα. Όταν ο Αντιοχείας διέκοψε την κοινωνία με τον Ιεροσολύμων, δεν είδα την ίδια συμπεριφορά. Μάλιστα, ο αγαπητός μας Μπάτσκας Ειρηναίος έκανε τότε δηλώσεις για ειρηνική διευθέτηση του ζητήματος, που αφορά διμερείς σχέσεις των δύο Εκκλησιών, κρατώντας αποστάσεις ασφαλείας και από τις δύο πλευρές. Τώρα, όμως, βλέπω ότι ο αδελφός Ειρηναίος ασχολείται έντονα, και-θα έλεγα-πρωταγωνιστικά, καθώς και με διαφορετικά εκκλησιολογικά κριτήρια, με το θέμα που έχει ανακύψει λόγω της διακοπής της κοινωνίας από την πλευρά της Ρωσσικής Εκκλησίας. Ασχολείται μάλιστα σε τέτοιο βαθμό, που πιστεύω ότι, αν η Εκκλησία της Ρωσσίας ήθελε να προσλάβει κάποιο δικηγόρο, δίχως δεύτερη σκέψη θα απευθυνόταν στον Μπάτσκας Ειρηναίο. Τίθεται όμως το ερώτημα: γιατί στη διακοπή της Ευχαριστιακής Κοινωνίας Αντιοχείας – Ιεροσολύμων υπήρξε αποχή και σιγή ιχθύος, «προσευχή και

σιωπή», ενώ τώρα υπάρχει έντονη ενεργοποίηση; Μήπως υπάρχουν άραγε Εκκλησίες πρώτης και δευτέρας διαλογής; Η Αντιόχεια δεν είναι ισάξια Εκκλησία με τη Μόσχα; Νομίζω -όλοι το καταλαβαίνουμε- ότι οι Ρώσσοι δεν έχουν δημιουργήσει μια υψηλότερη μορφή Ορθοδοξίας πάνω στον πλανήτη.

4. Επειδή αναφέρθηκα στον αγαπητό αδελφό Μπάτσκας Ειρηναίο, θα ήθελα να κάμω και ένα σχόλιο, με αφορμή το τελευταίο κείμενο που δημοσίευσε με τίτλο: «Σημείωμα περί ανακριβούς εκκλησιαστικού και δημοσιογραφικού λόγου επί του θέματος της Ουκρανίας». Δεν φοβούμαι να το πω και να είμαι ειλικρινής: «Μας απογοητεύσατε, άγιε Μπάτσκας». Θα μπορούσα να αναλύσω λέξη προς λέξη το κείμενο και να αναφερθώ σε απόψεις και θέσεις που γράφονται, οι οποίες είναι, αφενός μεν, αντίθετες με παλαιότερες θέσεις του ιδίου του γράφοντος, αφετέρου δε, δεν βασίζονται στην Ορθόδοξη Εκκλησιολογία. Περιορίζομαι μόνο σε ένα σημείο. Γράφει ο σεβαστός αδελφός Ειρηναίος: «Δύναται οποιαδήποτε Εκκλησία, της τη τάξει και αίγλη πρώτης μη εξαιρουμένης, να αθετήσει ή να θεωρήση ακύρους τας εκκλησιαστικάς πράξεις και αποφάσεις άλλης αδελφής Εκκλησίας; Δικαιούται περαιτέρω οιαδήτις Εκκλησία να αναγνωρίζη ή να μη αναγνωρίζη τας κανονικάς ενεργείας ετέρας Εκκλησίας κατά περίστασιν και περίπτωσιν, βάσει μάλιστα, αβεβαίων κριτηρίων;». Απαντώ στο ερώτημά του ευθαρσώς: ναι, δύναται! Η Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως έχει προνόμια που δεν έχουν οι άλλες Εκκλησίες. Κι αυτά τα προνόμια δεν της τα έδωσαν ούτε κοσμικοί άρχοντες, ούτε πολιτικές δυνάμεις, ούτε εξαγοράσθηκαν διά χρημάτων και χρυσού, αλλά τα έλαβε από Οικουμενικές Συνόδους. Εάν, λοιπόν, θέλετε να δείτε,φίλτατέ μου άγιε Αδελφέ, «αν δύναται μια Εκκλησία μηδέ της Πρώτης εξαιρουμένης» να μελετά, να επανεξετάζει ή και να απορρίπτει, ενδεχομένως, αποφάσεις άλλης Εκκλησίας, κυρίως αποφάσεις σχετικές με την κρίση κληρικών και επισκόπων (διότι σε αυτές αναφέρεται το κείμενο), τότε σας παραπέμπω στους Κανόνες της Δ΄ εν Χαλκηδόνι Οικουμενικής Συνόδου και κυρίως στους 9ο και 17ο.

Θέλω, τελειώνοντας, να τονίσω κι εγώ, όπως έχουν κάνει κι άλλοι αδελφοί στα κείμενά τους, ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος δεν είναι αδαείς στα θέματα των Ιερών Κανόνων και της εκκλησιαστικής ιστορίας. Ξέρουν πολύ καλά και ενδεχομένως ξέρουν πολύ περισσότερα από όσα γνωρίζουμε εμείς. Γι’ αυτό ας είμαστε φειδωλοί στις κρίσεις και στις εκφράσεις μας, κυρίως όταν πρόκειται να εκφέρουμε γνώμη για θεσμούς, όπως το Οικουμενικό Πατριαρχείο, που είναι η πρωτόθρονος Εκκλησία της Ορθοδόξίας.